

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет права, публічного управління
та національної безпеки
Кафедра економічної теорії,
інтелектуальної власності та публічного
управління

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

КОНДРАТЮК СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

УДК: 355.1(477)(042)
(індекс)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ
ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ
(тема роботи)

281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва спеціальності)

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр
кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело

С. А. КОНДРАТЮК
(підпис, ініціали та прізвище здобувача вищої освіти)

Керівник роботи
ЛИТВИНЧУК Ірина Леонідівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

доктор економічних наук, професор
(науковий ступінь, вчене звання)

Висновок кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

за результатами попереднього захисту: **КОНДРАТЮКА Сергія Анатолійовича** допущено до захисту.

Протокол засідання кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління № ____ від «____» грудня 2023 р.

Завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Валентина ЯКОБЧУК
(власне ім'я, прізвище)

«____» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **КОНДРАТЮК Сергій Анатолійович** захистив
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:
сума балів за 100-бальною шкалою _____
за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Настасія ПУГАЧОВА
(власне ім'я, прізвище)

АНОТАЦІЯ

КОНДРАТЮК С. А. Пріоритети державної політики розвитку оборонної галузі. Кваліфікаційна робота на правах рукопису. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Наукове дослідження спрямоване на систематизацію, аналіз та оцінку стратегічних пріоритетів розвитку оборонної галузі в контексті національної безпеки України. Дослідження визначає найбільш важливі завдання та напрямки, які повинні бути включені до державної політики для забезпечення ефективного функціонування оборонної сфери. Завдання включають вивчення теоретичних засад формування державної політики в оборонній галузі, аналіз концепцій розвитку сектору безпеки та оборони України, а також визначення пріоритетів державної політики розвитку оборонної галузі.

Ключові слова: пріоритети, державна політика, розвиток, оборонна галузь, національна безпека, геополітичні виклики, технологічний розвиток, гібридні загрози, цивільно-військове співробітництво, стратегічні рішення.

SUMMARY

KONDRATIUK S. Priorities of the state policy for the development of the defense industry. Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 281 «Public management and administration» – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The scientific research is aimed at systematizing, analyzing and evaluating strategic priorities for the development of the defense industry in the context of national security of Ukraine. The study identifies the most important tasks and areas that should be included in state policy to ensure the effective functioning of the defense sector. The tasks include studying the theoretical foundations of the formation of state policy in the defense industry, analyzing concepts for the development of the security and defense sector of Ukraine, as well as determining the priorities of the state policy for the development of the defense industry.

Keywords: priorities, state policy, development, Defense Industry, national security, geopolitical challenges, technological development, hybrid threats, civil-military cooperation, strategic solutions.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ	8
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ	14
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	20
РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	21
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	27
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	33
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Актуальність дослідження. Оборонна сфера є однією з найважливіших і стратегічних галузей держави, яка забезпечує національну безпеку та суверенітет. Управління ресурсним потенціалом у воєнній сфері має вирішальне значення для ефективності та успішності виконання оборонних завдань. В Україні, як країні, що зазнала воєнних конфліктів та постійно стикається з загрозами безпеці, розуміння і правильне використання ресурсного потенціалу має особливе значення. Актуальність в кваліфікаційній роботі визначається кількома ключовими факторами:

В сучасному світі спостерігається зростання геополітичної напруженості та зміна балансу сил. Розгляд пріоритетів державної політики в оборонній галузі стає важливим елементом для забезпечення національної безпеки в умовах глобальних загроз. Загрози для безпеки країни постійно еволюціонують, включаючи гібридні війни, кібератаки та інші нестандартні загрози. Аналіз пріоритетів розвитку оборонної галузі дозволяє враховувати сучасні виклики та ефективно протистояти їм.

З урахуванням швидкого темпу технологічного прогресу, розвиток оборонної галузі стає ключовим для впровадження передових технологій та підвищення ефективності національної безпеки. У контексті глобалізації та міжнародного співробітництва, важливо розглядати пріоритети розвитку оборонної галузі в контексті узгоджених стратегій та стандартів, що дозволяє зміцнити позиції країни на міжнародній арені. З урахуванням обмежених бюджетних ресурсів, важливо визначити пріоритети для ефективного використання коштів та забезпечення оптимального розвитку оборонної сфери.

Узагальнюючи, обрана тема важлива для розуміння та визначення ефективних стратегій розвитку оборонної галузі в контексті сучасних викликів та умов.

Метою наукового дослідження є систематизація, аналіз та оцінка стратегічних пріоритетів, які визначають розвиток оборонної галузі в контексті

національної безпеки країни. Дослідження спрямоване на виявлення найбільш важливих завдань та напрямків, які повинні бути включені до державної політики для забезпечення ефективного функціонування оборонної сфери.

Для досягнення мети визначені наступні *завдання дослідження*:

- вивчити теоретичні засади формування державної політики розвитку оборонної галузі;
- проаналізувати концепції розвитку сучасного сектору безпеки та оборони України;
- визначити пріоритети державної політики розвитку оборонної галузі України.

Предметом дослідження є система пріоритетів у сфері розвитку оборонної галузі, які визначають стратегічний курс держави в цьому напрямку. Дослідження охоплює аспекти, такі як модернізація військового потенціалу, забезпечення новітніми технологіями, оптимізація витрат, підвищення ефективності військово-промислового комплексу та інші важливі аспекти.

Об'єктом дослідження є сама оборонна галузь, її структура, функції та механізми управління. Аналізуються основні компоненти оборонної системи, такі як Збройні Сили, розвідка, військово-промисловий комплекс, силові та правоохоронні структури, а також інші аспекти, які визначають безпеку та обороноздатність країни.

Методи наукового дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи було використано наступні методи: аналіз наукової літератури (огляд теоретичних джерел, наукових статей, монографій та інших друкованих матеріалів, що стосуються управління інформаційними ресурсами); аналіз статистичних даних (вивчення офіційних звітів, статистичних даних та інформаційних ресурсів, що стосуються розвитку та стану управління інформаційними ресурсами в Україні); кейс-дослідження (вивчення конкретних випадків управління інформаційними ресурсами в Україні, аналіз їхніх особливостей, успіхів та проблем); систематизація та аналіз нормативно-

правових актів (вивчення чинного законодавства та нормативних документів, які регулюють управління інформаційними ресурсами України).

Перелік публікацій автора за темою дослідження. За темою дослідження опубліковано три тези в збірниках науково-практичних конференцій Поліського національного університету.

Елементи наукової новизни: полягає в комплексному аналізі та систематизації пріоритетів розвитку оборонної галузі, включаючи аспекти технологічного розвитку, організаційно-структурних змін, стратегічного управління та взаємодії з міжнародним співтовариством. Також новизна полягає в аналізі гібридних загроз, які включають не лише традиційні військові аспекти, але й кібернетичні, інформаційні та інші нетрадиційні виклики для національної безпеки. Новаторство полягає в розгляді взаємодії оборонної галузі з цивільним сектором, зокрема, в контексті використання технологій, наукових розробок та інновацій для оборонних потреб.

Практичне значення: результати дослідження надають можливість розробити ефективні стратегії розвитку оборонної галузі, що дозволить країні бути впереджувальною в умовах змінюючихся загроз. Дослідження дозволяє визначити оптимальні напрямки витрат та ресурсів, спрямованих на розвиток оборонної сфери, забезпечуючи максимальну ефективність витрат. Результати дослідження служать підґрунтям для прийняття рішень, спрямованих на підвищення обороноздатності країни в умовах сучасних загроз.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з введення, трьох частин, висновків до них і загальних висновків. Введення обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. У першому розділі викладені теоретичні засади формування державної політики розвитку оборонної галузі. В другій частині роботи проаналізовано концепції розвитку сучасного сектору безпеки та оборони України. У третій частині документа описуються пріоритети державної політики розвитку оборонної галузі України.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІЙ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ

У сучасних умовах розвитку держави розвиток Збройних Сил України з адаптації системи оборонного планування України до стандартів НАТО має ґрунтуватися на показниках необхідного рівня обороноздатності країни з урахуванням її економічних можливостей щодо задоволення потреб у ресурсах оборони. Для України питання управління обороною, оборонного планування відповідно до принципів управління програмними цілями та управління оборонними ресурсами недостатньо вивчені. Останнім часом у Збройних Силах України відбулося безліч перетворень і оновлень, зокрема, в 2020 році в Генеральному штабі Збройних Сил України відбулися організаційні та кадрові зміни, в рамках яких було створено Центральне управління оборонних ресурсів [1].

Утворення окремого щабля управління, що безпосередньо відповідає за управління оборонними ресурсами, їх подальший розвиток і формування, має бути науково обґрунтованим і зваженим. Все це свідчить про необхідність вдосконалення існуючих підходів до формування потреб Збройних Сил України та забезпечення їх різними видами ресурсів. Отже, визначення методологічної основи управління оборонними ресурсами у Збройних Силах України необхідне у поточному завданні теперішнього часу.

Військово-політична обстановка по всій країні створює перелік можливих викликів і загроз країні у військовій сфері, виходячи з результатів оцінки, ситуацій, які можуть виникнути, і розвитку ситуацій, сформованих у списку виявлених загроз. Оцінка ймовірності різних сценаріїв є основою для розробки довгострокових, середньострокових і короткострокових програм і планів розвитку Збройних Сил України. Однак наявність обмеженості ресурсів держави, зумовлених її економічними можливостями, створює передумови для пошуку компромісних рішень з точки зору розміру можливостей Збройних Сил

України вирішувати весь перелік поставлених перед ними завдань, забезпечуючи при цьому Завантаження про економіку держави такого рівня. Такий стан речей створює потребу в ефективному процесі управління ресурсами.

У контексті трансформації системи оборонного планування відповідно до стандартів НАТО сьогодні виникає низка проблемних питань, зумовлених існуючими проблемами узгодженості оборонного бюджету та оборонного планування. Основними проблемами координації оборонного бюджету та планування в рамках управління оборонними ресурсами є значні розбіжності між показниками потреб Збройних Сил України та фінансовими ресурсами, що виділяються державою (більше 20 %), що призводить до нераціонального розподілу ресурсів, фінансові ресурси, що виділяються державою (з 70-80% це кошти на утримання), що має негативний вплив на ефективність виконання програм щодо розвитку ЗС України [18].

Вище керівництво Збройних Сил України та країни в цілому зацікавлене у якнайшвидшому переході до планування оборони відповідно до стандартів НАТО, тобто за методом «планування на основі можливостей». Однак на даний момент в Україні відсутня методологічна база управління оборонними ресурсами, що має негативні наслідки. Таким чином, пропоновані методологічні засади управління оборонними ресурсами являють собою, по суті, набір уточнених концептуальних і термінологічних апаратів (стандарт для всіх рівнів Збройних Сил України), розроблену концепцію подальшого розвитку системи управління оборонними ресурсами і методологічний апарат для управління оборонними ресурсами.

Нині адаптація системи оборонного планування до новітніх умов розвитку держави, а також розвиток і реформування Збройних Сил України повинні ґрунтуватися на показниках необхідного рівня обороноздатності країни та економічних можливостей держави для задоволення потреб у озброєнні. ресурси оборони. Умовно кажучи, місце методології управління оборонними ресурсами в загальній системі методології управління розвитком всієї країни.

Відповідно до чинного законодавства суб'єктами забезпечення національної безпеки в сфері оборони вважається: президент України, Верховна Рада України, Рада Міністрів України, РНБО, Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, Суди загальної юрисдикції, прокуратура України, органи місцевого самоврядування та органи місцевого самоврядування, Збройні Сили України, Служба державної безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Державна прикордонна служба України та інші військові формування, створені відповідно до Законів України, громадяни України, об'єднання громадян [50].

Президент України є главою держави, гарантом державного суверенітету та територіальної цілісності України, виконання встановлених Конституцією норм, визначених прав та свобод людини та громадянина, Головнокомандувачем Збройними Силами України та очільником Ради національної безпеки і оборони України, якому ж на законодавчому рівні доручено функції загального керівництва у сфері національної безпеки і оборони держави [16].

Відповідно до чинного законодавства на суб'єктів, що забезпечують національну безпеку та оборону, покладено функції з розробки науково-методологічної бази планування, розробки та уточнення концепцій, стратегій та програм в області забезпечення національної безпеки та оборони та їх реалізації, а також всебічно озброювати сили і засоби суб'єктів для забезпечення національної безпеки, виявляти виникаючі фактори впливу і, крім реалізації оперативних заходів щодо співпраці з відповідними відомствами та організаціями інших країн у придбанні або придбанні новітнього досвіду, модернізації зразків технічного обладнання, вдосконаленні стратегічного, кадрового, фінансового, матеріально-інформаційного потенціалу та організаційної структури апарату національної безпеки, а також у беручи до уваги результати співпраці при розробці та реалізації управлінських рішень [15].

Охарактеризувавши повноваження суб'єктів щодо забезпечення

національної безпеки, можна зробити висновок, що існуючий апарат суб'єктів держави щодо забезпечення національної безпеки передається законодавчим, виконавчим і судовим функціям, що мають забезпечити своєчасне і повною мірою ефективне державне управління національною безпекою в геополітичній, геостратегічній та політичній ситуації.

У сучасних умовах система досягнення національної безпеки і оборони України працює недостатньо ефективно. Це пов'язано з рядом факторів:

1) розосередження державних органів сектору національної безпеки і оборони та управління ними різними структурними підрозділами з метою забезпечення національної безпеки.

2) недостатність матеріально-технічної бази і кваліфікованих людських ресурсів, а також їх неефективне використання в сфері безпеки і оборони;

3) невиконання міжнародних зобов'язань щодо забезпечення безпеки України на міжнародному рівні;

4) зростання злочинності і незаконного володіння, зберігання та використання зброї.

Отже, при плануванні та здійсненні державного управління для забезпечення національної безпеки держави необхідно дотримуватися таких принципів:

1) гарантувати верховенство закону, а також верховенство закону і прозорість дотримання принципів цивільного контролю на основі демократичних принципів, функціонування сектора, орієнтованого на забезпечення безпеки і оборони;

2) дотримання норм, встановлених міжнародним правом; забезпечення участі у захисті та підтримці інтересів України на міжнародному рівні за підтримки мирної та безпечної держави, а також на рівні функціонування міждержавних систем та в рамках формування та реалізації механізмів, що гарантують колективну міжнародну безпеку.;

3) забезпечення розвитку сектору безпеки і оборони як найважливішого засобу реалізації державної політики, спрямованої на забезпечення національної безпеки і оборони.

При розробці та реалізації державної політики у сфері національної безпеки і оборони необхідно враховувати наступні фундаментальні інтереси України: 1) гарантувати територіальну цілісність і суверенітет держави; підтримувати конституційний лад на демократичній основі; запобігати зовнішньому втручання у внутрішні справи України; 2) створювати сприятливі умови для сталого розвитку національної економіки, громадянського суспільства і держави в цілому з метою підвищення загального рівня і якості життя населення; 3) інтеграція України в європейський простір з політичної, економічної, правової точок зору, у сфері безпеки, вступ до Європейського Союзу та укладення угоди з НАТО, розвиток взаємовигідних відносин на рівноправній основі з іншими державами [18].

За результатами вжитих заходів у сфері національної безпеки та оборони в обов'язковому порядку проводиться аналіз і модифікація вихідних даних відповідно до факторів державного рівня, що дозволяє додатково вдосконалити ту чи іншу гілку владного механізму для своєчасного реагування на фактори і загрози для національної безпеки держави та протидіяти їм.

Таким чином, чинна правова основа забезпечення національної безпеки охоплює всі сфери внутрішнього і зовнішнього життя держави, обґрунтовуючи особливості державного управління для забезпечення національної безпеки відповідно до сучасності.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

За результатами дослідження можемо зробити наступні висновки, які включати наступні ключові аспекти:

Врахування важливості оборонної галузі для забезпечення національної безпеки визначає необхідність цільового підходу при формуванні державної політики. Розробка чітких цілей та завдань сприятиме ефективнішому використанню ресурсів і досягненню стратегічних планів. Важливо враховувати оборонну політику в контексті загальнодержавної стратегії розвитку. Інтеграція оборонної галузі у всі аспекти соціально-економічного життя допомагає створити узгоджену та ефективну систему, спрямовану на досягнення національних цілей.

Формування державної політики в сфері оборони повинно враховувати баланс між забезпеченням безпеки та стимулюванням розвитку. Забезпечення високого рівня безпеки не повинно веде до відмови від соціально-економічних програм та інфраструктурних проєктів. Важливість стратегічного партнерства як елемента оборонної політики не може бути недооцінена. Взаємодія з іншими країнами, міжнародні угоди та обмін досвідом сприяють підвищенню ефективності оборонної системи.

Здатність адаптуватися до сучасних технологій і впроваджувати інновації є ключовим елементом розвитку оборонної галузі. Державна політика повинна сприяти створенню умов для досліджень та розвитку в області оборонних технологій. Забезпечення стійкості та гнучкості в оборонній галузі вимагає постійного аналізу та вдосконалення політики. Механізми адаптації до змін у геополітичному середовищі і загрозах повинні бути включені до стратегічного планування.

У висновках слід підкреслити, що ефективна державна політика у сфері оборони визначається не лише міцністю військових сил, але і розумінням глибоких взаємозв'язків між обороною, економікою, соціальним розвитком і міжнародним співробітництвом.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Сектор безпеки та оборони в Україні представляє собою комплекс органів державної влади, Збройних Сил, інших створених відповідно до законодавства військових формувань, розвідувальних та правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення наділених правоохоронними функціями, а також сил цивільного захисту та оборонно-промислового комплексу. Діяльність цих установ підлягає демократичному цивільному контролю і відповідає Конституції та законам України.

Згідно зі статтею 12 Закону України «Про національну безпеку України», сектор безпеки та оборони складається з чотирьох взаємодіючих ключових інститутів: сил оборони, сил безпеки, оборонно-промислового комплексу та громадян-волонтерів чи їх громадських об'єднань. Ці інститути взаємодіють для надання та виконання заходів забезпечення національної безпеки в рамках оборонно-силового блоку держави (див. рис. 2.1) [18].

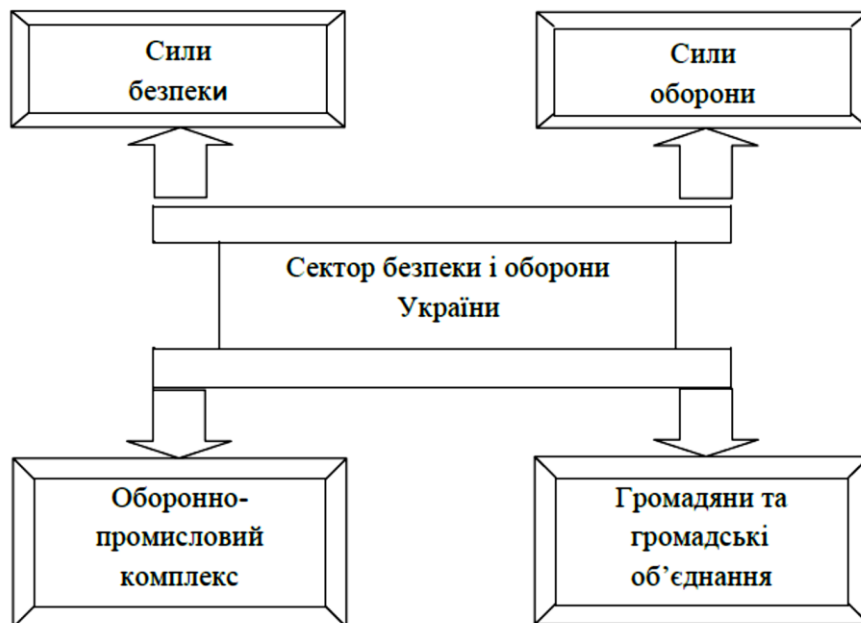

Рис. 2.1. Взаємодія інститутів в секторі безпеки і оборони України

Джерело: [3].

Сектору безпеки та оборони складає: Міністерство оборони України; Міністерство внутрішніх справ України; Збройні Сили України; - Національна поліція України; Національна гвардія України; Державна спеціальна служба транспорту; Служба безпеки України; Державна міграційна служба України; Державна прикордонна служба України; Управління державної охорони України; Розвідувальні органи України; Державна служба України з надзвичайних ситуацій; Апарат Ради національної безпеки і оборони України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику [3].

Міністерства та відповідні відомства, які проводять політику в сфері забезпечення національної безпеки та оборони України, реалізують свої функції і завдання за призначенням відповідно до чинного законодавства.

Головними завданнями Міністерства оборони України є такі: участь у реалізації оборонної політики та військового будівництві держави; координувати діяльність державних і місцевих органів влади, пов'язану з підготовкою держави до дій у сфері оборони; участь в оцінці військово-політичної обстановки, виявленні військових загроз національній безпеці України; досягнення оптимального функціонування, підтримання бойової готовності та мобілізація; здійснення підготовки Збройних Сил України до виконання функцій та завдань, що належать до їх компетенції; формування і реалізація кадрової політики військовослужбовців на державному рівні; реалізація комплексу заходів, спрямованих на забезпечення соціально-економічних і правових гарантій військовослужбовцям і службовцям Збройних Сил України, а також їх сім'ям; підтримка міжнародного співробітництва; зміцнювати верховенство закону, дисципліну та належну підготовку персоналу; сприяння розвитку військової освіти та науки; забезпечувати взаємодію з державними та місцевими органами влади, населенням та громадськими організаціями; контроль за дотриманням встановлених законом норм у

Збройних Силах України; створення сприятливих умов для здійснення цивільного контролю над збройними силами на демократичній основі [3].

Основним державним нормативним актом, що стосується регулювання національної безпеки, є Закон України «Про національну безпеку України», який був прийнятий 15 серпня 2020 року № 2469-VIII. Таким чином, цей закон встановлює та розподіляє повноваження державних та місцевих органів влади для підтримки необхідного стану національної безпеки та оборони, а також формує основні положення щодо поєднання політичних та процедурних заходів державних та місцевих органів влади в контексті національної безпеки: контроль національної безпеки та оборони; контроль за функціонуванням збройних сил у сфері безпеки і оборони; визначення деталей формування та функціонування системи командування; контролювати і забезпечувати координацію операцій, що проводяться силами безпеки і оборони; запровадження єдиного підходу до процесуального планування забезпечення національної безпеки і оборони, що, в свою чергу, сприяє забезпеченню цивільного контролю на основі демократичних принципів за формуванням і діяльністю організацій безпеки і оборони [3].

Таким чином, в статті 3 «Принципи державної політики у сферах національної безпеки й оборони» Закону України «Про національну безпеку України» від 21 Червня 2018 р. № 2469-VIII визначено такі засади.

Першочергово, державна політика в галузі національної безпеки та оборони має бути спрямована на забезпечення беззаперечного захисту: безпечні умови життя, гідність, громадянські права та свободи, закріплені в Конституції; умови, що сприяють стабільному соціальному розвитку і збереженню демократичних цінностей; забезпечення: суверенітет, недоторканність, територіальна цілісність і конституційний лад держави; середовище виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій [3].

Існуюча правова база України у сфері національної безпеки та оборони має багато переваг, про які йшлося вище, але є й певні недоліки, саме: деякі положення мають переважно декларативну складову, що ускладнює реалізацію

їх практичної частини; не визначені національні пріоритети та сутність національної безпеки та оборони, не уточнена система забезпечення національної безпеки, основні положення забезпечення сучасної національної безпеки, національні інтереси, загрози та напрями національної безпеки відповідно до сучасних умов; терміни особиста, громадська та державна безпека мали кумулятивний сенс [9 С. 111-116].

За допомогою конституційного, кримінального, адміністративного та інших розділів угоди органи механізму державної влади завершують процес, спрямований на забезпечення національної безпеки. Бажано визначити механізм, за допомогою якого може бути порушена національна безпека, а потім дозволити кожному компоненту цього механізму розкрити і представити свої невід'ємні можливості. І як результат цієї роботи надається всебічний та багатогранний огляд перспектив державного управління у сфері національної безпеки в Україні [19].

Отже, існує гостра необхідність у створенні та розвитку механізму державного управління у сфері національної безпеки та оборони України з точки зору розробки та реалізації Концепції розвитку медичних сил Збройних сил України. Цей механізм складається з декількох етапів.

Важливим першим етапом функціонування механізму державного управління у сфері компетенції медичних сил є виникнення потреб різних об'єктів у компонентах безпеки та їх трансформація у чітко сформульовані інтереси.

На другому етапі в залежності від інтересів встановлюються основні критерії та цілі, які повинні бути досягнуті при державному регулюванні в області оборони та національної безпеки.

На третьому етапі розробляються або адаптуються нові стандарти, інструменти, методи і методики для забезпечення процесу реалізації поставлених цілей.

Метою четвертого етапу є безпосередня реалізація практичного впливу на об'єкт регулювання (національну безпеку та оборону).

П'ятий етап присвячений безпосередньо збору та аналізу інформаційної бази про отримані зміни в об'єкті регулювання, зіставленню з інтересами, виявленими на першому етапі, і впровадженню введеного в дію механізму або його модифікації або переформатування [22; 27].

Водночас на основі попереднього аналізу на першому етапі – етапі формування потреб та інтересів у сфері безпеки-вдалося виявити низку пріоритетів державного управління у сфері оборони та національної безпеки в українському суспільстві.

На другому етапі функціонування даного механізму державного регулювання у сфері оборони та національної безпеки деякі потреби та інтереси об'єктивно призводять до необхідності для регулюючих органів сформулювати відповідні важливі критерії впливу на оборону та національну безпеку.

Виходячи з певних критеріїв, необхідно реалізувати ефективне визначення цілей з точки зору впливу на національну безпеку та оборону. Це містить розробку та планування бажаного стану національної безпеки з набором параметрів та факторів, які повинні бути досягнуті, а також формулювання відповідної групи цілей, що відповідають потребам та інтересам національної безпеки.

Третій етап механізму державного управління у сфері оборони та забезпечення національної безпеки характеризується як позитивний і високоефективний, коли він підкріплений ретельно підібраними правовими нормами, актами правової держави, практичними засобами і методами реалізації поставлених цілей. На цьому етапі також слід враховувати відмінності в положеннях таких груп норм, як законодавчі акти, статuti організацій та асоціацій, внутрішні інструкції та накази, а також рішення правоохоронних органів.

На четвертому оперативному етапі функціонування механізму державного управління у сфері національної безпеки процес практичного впливу на об'єкт управління Збройними силами і засобами, створеними на попередньому етапі, здійснюється з використанням невійськових або

військових методів впливу. Науково доведено, що невійськові методи впливу на об'єкти державного управління дають кращі результати, якщо ці об'єкти підпадають під класифікацію внутрішніх загроз національній безпеці України.

П'ятий операційний етап механізму державного управління у сфері оборони та забезпечення національної безпеки реалізується з використанням джерел, які надають інформацію, збирають інформаційні дані про досягнутий результат та організовують зворотний зв'язок об'єкта з об'єктом управління. Виходячи з ефективності даного етапу, робиться висновок про ефективність застосування та дієвості даного механізму державного управління у сфері національної безпеки в сучасних умовах [25].

Враховуючи вищесказане, відповідно до цієї схеми було б бажано розробити та реалізувати певну програму стратегічного управління та взаємодії медичних сил з іншими галузевими підрозділами у сфері оборони та безпеки в сучасних умовах, що є нагальним завданням держави щодо забезпечення безпеки.

На сьогоднішній день механізм реагування медичних сил на загрози дещо застарів, оскільки проблеми безпеки, що виникають на місцях (військові санаторії, госпіталі, медичні служби військових частин і т.д.). У своїй повсякденній діяльності вони керуються документацією, підготовленою командуванням медичних сил, яка, в свою чергу, заснована на нормативно-правових актах Міністерства оборони України, які, в свою чергу, заважають вирішенню ряду проблем, вирішення цих проблем не завжди знаходиться в межах досяжності різних міністерств через відсутність належної співпраці між міністерствами та органами влади у створенні нормативно-правової бази для спільних дій [20].

Таким чином, виявляючи проблеми, пов'язані з оборонною та забезпеченням національної безпеки, можна визначити перспективи державного управління у сфері національної безпеки і оборони держави відповідно до обраних напрямків розвитку, використовуючи той чи інший механізм забезпечення національної безпеки держави. Україна.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Можемо зробити наступні висновки: аналіз показав, що концепція розвитку сектору безпеки та оборони в Україні є системною та комплексною. Зацікавленість у всебічному покращенні включає в себе різні аспекти, від модернізації Збройних Сил до розвитку оборонно-промислового комплексу та підтримки громадянської ініціативи.

Концепція відзначається гнучкістю та здатністю адаптуватися до змін в геополітичному середовищі. Це важливо, оскільки сучасні загрози можуть змінюватися, і сектор безпеки має бути готовим до викликів різного характеру. Важливий аспект концепції – це залучення та підтримка громадськості. Забезпечення прозорості та участі громадян у процесах прийняття рішень збільшує довіру суспільства до сектору безпеки та оборони. Концепція чітко підкреслює взаємозв'язок між безпекою та розвитком. Заходи розвитку сектору безпеки не тільки зміцнюють обороноздатність країни, але й сприяють її соціальному та економічному зростанню.

Наше дослідження також підтверджує важливість міжнародного співробітництва в рамках концепції. Обмін досвідом, технологіями та спільні проекти можуть значно підсилити оборонні можливості України. Також, підкреслено необхідність взаємодії сектору безпеки та оборони з іншими сферами національної політики для досягнення загальних стратегічних цілей розвитку країни.

Узагальнюючи, ефективна концепція розвитку сектору безпеки та оборони має бути гнучкою, орієнтованою на міжнародне співробітництво та готовою відповідати на сучасні загрози, забезпечуючи національну безпеку та стабільність.

РОЗДІЛ 3.

ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ОБОРОННОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Одним із найважливіших напрямів забезпечення національної безпеки України є розвиток оборонного-промислового комплексу (ОПК). ОПК є системою підприємств, установ та організацій, які забезпечують розроблення, виробництво, ремонт та постачання озброєння, військової та спеціальної техніки, а також надання інших послуг військового призначення.

Пріоритети державної політики розвитку ОПК України визначаються Стратегією розвитку оборонно-промислового комплексу України, затвердженою Рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 18 червня 2021 року. Стратегія визначає мету розвитку ОПК як забезпечення сталого та ефективного розвитку ОПК, зниження залежності України від критичного імпорту шляхом заміщення продукцією вітчизняного виробництва, відродження стратегічної ролі оборонного сектору економіки [20].

Забезпечення потреб Збройних Сил України та інших органів сектору безпеки і оборони в сучасному озброєнні, військовій та спеціальній техніці.

Цей пріоритет є найважливішим, оскільки він безпосередньо стосується забезпечення обороноздатності держави. Для його реалізації необхідно забезпечити розроблення та виробництво високоефективної продукції, яка відповідає сучасним вимогам ведення війни.

Заходи, які можуть бути здійснені для реалізації цього пріоритету:

- розробка та реалізація державної програми розвитку ОПК на середньострокову та довгострокову перспективу. Така програма повинна передбачати розроблення та виробництво конкретних видів озброєння, військової та спеціальної техніки, які необхідні Збройним Силам України та іншим органам сектору безпеки і оборони;

- створення центрів розробки та виробництва новітніх озброєнь та військової техніки. Такі центри повинні бути оснащені сучасним обладнанням та мати кваліфікований персонал;
- запровадження системи державних закупівель озброєнь та військової техніки, яка сприятиме розвитку вітчизняного виробництва. Така система повинна передбачати надання переваг вітчизняним виробникам при закупівлі озброєнь та військової техніки для Збройних Сил України та інших органів сектору безпеки і оборони [16].

Зниження залежності України від критичного імпорту озброєння та військової техніки

Цей пріоритет є важливим для забезпечення економічної безпеки країни. Для його реалізації необхідно впроваджувати заходи щодо заміщення імпортої продукції вітчизняною.

Конкретні заходи, які можуть бути здійснені для реалізації цього пріоритету:

- розробка та реалізація програми заміщення імпортої продукції вітчизняною. Така програма повинна передбачати визначення номенклатури імпортої продукції, яка може бути заміщена вітчизняною, а також розробку та реалізацію заходів щодо її заміщення;
- запровадження заходів щодо стимулювання вітчизняного виробництва озброєнь та військової техніки. Такі заходи можуть включати надання пільг та субсидій вітчизняним виробникам, а також створення умов для доступу вітчизняних виробників до державних закупівель [17].

Розвиток експортного потенціалу ОПК України

Цей пріоритет є важливим для забезпечення фінансової стабільності ОПК та створення робочих місць. Для його реалізації необхідно розробляти та впроваджувати ефективні механізми підтримки експорту. Розробка та реалізація програми розвитку експорту озброєнь та військової техніки. Така програма повинна передбачати визначення цільових ринків збуту для вітчизняної продукції ОПК, а також розробку та реалізацію заходів щодо

просування вітчизняної продукції на цих ринках. Запровадження заходів щодо підтримки вітчизняних виробників озброєнь та військової техніки на зовнішніх ринках. Такі заходи можуть включати надання фінансової підтримки, а також сприяння участі вітчизняних виробників у міжнародних виставках та ярмарках.

Впровадження цих заходів дозволить Україні створити сучасний, конкурентоспроможний оборонний сектор економіки, який буде здатний забезпечувати обороноздатність держави та сприятиме її економічному розвитку. Реалізація пріоритетів державної політики розвитку ОПК України є складним і комплексним завданням, яке вимагатиме значних зусиль та ресурсів. Для успішної реалізації цих пріоритетів необхідно забезпечити ефективну співпрацю між органами державної влади, підприємствами ОПК та науковими установами.

Важливо також враховувати міжнародні фактори, які можуть впливати на розвиток ОПК України. Зокрема, важливо враховувати перспективи розвитку військової техніки та технологій в інших країнах, а також політику провідних країн у сфері оборонної промисловості.

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку ОПК необхідно вдосконалити *нормативно-правову базу*, яка регулює діяльність ОПК. Це дозволить створити прозорі та передбачувані умови для діяльності підприємств ОПК, а також сприятиме залученню інвестицій у цю галузь.

Для вдосконалення нормативно-правової бази розвитку ОПК можна прийняти новий закон про оборонно-промисловий комплекс України. Новий закон повинен врегулювати основні питання, пов'язані з діяльністю ОПК, зокрема, визначення його статусу, повноваження органів державної влади у сфері ОПК, порядок державного фінансування ОПК, відносини між підприємствами ОПК та замовниками.

Прийняття підзаконних нормативно-правових актів, які деталізують положення закону про оборонно-промисловий комплекс України. Такі акти можуть передбачати, зокрема, порядок розроблення та затвердження державних

програм розвитку ОПК, порядок залучення інвестицій у розвиток ОПК, порядок підготовки кваліфікованих кадрів для ОПК.

Також для реалізації пріоритетів державної політики розвитку ОПК необхідно створити ефективну систему управління ОПК. Така система повинна забезпечувати ефективне планування, організацію та контроль діяльності ОПК.

Конкретні заходи, які можуть бути здійснені для створення ефективної системи управління ОПК:

- створення уповноваженого органу з питань розвитку ОПК. Цей орган повинен бути відповідальним за розробку та реалізацію державної політики розвитку ОПК, а також за моніторинг виконання цієї політики;
- реформування системи управління підприємствами ОПК. Така реформа повинна передбачати підвищення ефективності управління підприємствами ОПК, а також посилення контролю за їхньою фінансово-господарською діяльністю [23].

Залучення інвестицій у розвиток ОПК

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку ОПК необхідно залучити інвестиції у цю галузь. Це дозволить модернізувати підприємства ОПК, а також розробити та впровадити нові технології.

Конкретні заходи, які можуть бути здійснені для залучення інвестицій у розвиток ОПК:

- розробка та реалізація програми залучення інвестицій у розвиток ОПК. Така програма повинна передбачати надання податкових пільг та інших стимулів для інвесторів, які вкладають кошти у розвиток ОПК.
- створення умов для доступу вітчизняних та іноземних інвесторів до державних закупівель озброєнь та військової техніки [27].

Розвиток наукової та науково-технічної бази ОПК

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку ОПК необхідно розвивати наукову та науково-технічну базу ОПК. Це дозволить розробляти та впроваджувати нові технології, які відповідають сучасним вимогам ведення війни.

Конкретні заходи, які можуть бути здійснені для розвитку наукової та науково-технічної бази ОПК:

- створення та розвиток наукових центрів та установ, які спеціалізуються на розробці військових технологій.
- залучення вітчизняних та іноземних науковців до розробки військових технологій.
- створення умов для ефективного використання науково-технічного потенціалу підприємств ОПК [14].

Підготовка кваліфікованих кадрів для ОПК

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку ОПК необхідно готувати кваліфікованих кадрів для ОПК. Це дозволить забезпечити ефективну діяльність підприємств ОПК та розвиток військових технологій.

Конкретні заходи, які можуть бути здійснені для підготовки кваліфікованих кадрів для ОПК:

- Розширення мережі навчальних закладів, які готують кадри для ОПК;
- Розробка та реалізація програм підвищення кваліфікації працівників ОПК;
- Створення умов для залучення іноземних фахівців до ОПК [13].

Впровадження цих заходів дозволить Україні створити сучасний, конкурентоспроможний оборонний сектор економіки, який буде здатний забезпечувати обороноздатність держави та сприятиме її економічному розвитку.

Для забезпечення потреб Збройних Сил України та інших органів сектору безпеки і оборони в сучасному озброєнні, військовій та спеціальній техніці: розробка та прийняття державної програми розвитку ОПК на середньострокову та довгострокову перспективу.

Державна програма розвитку ОПК повинна передбачати розроблення та виробництво конкретних видів озброєння, військової та спеціальної техніки, які необхідні Збройним Силам України та іншим органам сектору безпеки і

оборони. При цьому програма повинна бути орієнтована на задоволення сучасних вимог ведення війни.

- створення центрів розробки та виробництва новітніх озброєнь та військової техніки: для розроблення та виробництва новітніх озброєнь та військової техніки необхідно створити центри, які будуть оснащені сучасним обладнанням та матимуть кваліфікований персонал. Ці центри повинні бути розташовані в різних регіонах України, щоб забезпечити рівномірний розвиток ОПК.

- запровадження системи державних закупівель озброєнь та військової техніки, яка сприятиме розвитку вітчизняного виробництва: система державних закупівель озброєнь та військової техніки повинна передбачати надання переваг вітчизняним виробникам при закупівлі продукції для Збройних Сил України та інших органів сектору безпеки і оборони. Це дозволить стимулювати вітчизняне виробництво та підвищити його конкурентоспроможність.

Для зниження залежності України від критичного імпорту озброєння та військової техніки:

- розробка та прийняття програми заміщення імпортової продукції вітчизняною: програма заміщення імпортової продукції вітчизняною повинна передбачати визначення номенклатури імпортової продукції, яка може бути заміщена вітчизняною, а також розробку та реалізацію заходів щодо її заміщення. При цьому програма повинна бути орієнтована на заміщення критичної імпортової продукції, яка є важливою для забезпечення обороноздатності України.

- запровадження заходів щодо стимулювання вітчизняного виробництва озброєнь та військової техніки: для стимулювання вітчизняного виробництва озброєнь та військової техніки необхідно запровадити заходи, які надаватимуть підприємствам ОПК переваги перед іноземними виробниками. Такі заходи можуть включати надання пільг та субсидій вітчизняним виробникам, а також створення умов для доступу вітчизняних виробників до державних закупівель.

Для розвитку експортного потенціалу ОПК України:

- Розробка та прийняття програми розвитку експорту озброєнь та військової техніки: програма розвитку експорту озброєнь та військової техніки повинна передбачати визначення цільових ринків збуту для вітчизняної продукції ОПК, а також розробку та реалізацію заходів щодо просування вітчизняної продукції на цих ринках. При цьому програма повинна бути орієнтована на розвиток експорту високотехнологічної продукції, яка відповідає сучасним вимогам ведення війни.

- Запровадження заходів щодо підтримки вітчизняних виробників озброєнь та військової техніки на зовнішніх ринках: для підтримки вітчизняних виробників озброєнь та військової техніки на зовнішніх ринках необхідно запровадити заходи, які надаватимуть їм переваги перед іноземними конкурентами. Такі заходи можуть включати надання фінансової підтримки, а також сприяння участі вітчизняних виробників у міжнародних виставках та ярмарках.

Впровадження цих заходів дозволить Україні створити сучасний, конкурентоспроможний оборонний сектор економіки, який буде здатний забезпечувати обороноздатність держави та сприятиме її економічному розвитку.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

Було розглянуто пріоритети державної політики розвитку оборонної галузі України. На основі аналізу теоретичних засад формування державної політики розвитку оборонної галузі та Концепції розвитку сучасного сектору безпеки та оборони України були визначені такі пріоритети:

- Забезпечення військової безпеки України. Цей пріоритет передбачає створення сучасних збройних сил, здатних відбити будь-яку агресію проти

України. Для досягнення цього пріоритету необхідно модернізувати озброєння та військову техніку, підвищити професійну підготовку військовослужбовців.

- Розвиток оборонно-промислового комплексу. Цей пріоритет передбачає створення ефективного оборонно-промислового комплексу, здатного забезпечити потреби Збройних Сил України в озброєнні та військовій техніці. Для досягнення цього пріоритету необхідно створити конкурентоспроможне оборонне виробництво, сприяти розвитку наукових досліджень і розробок у сфері оборонної промисловості.

- Інтеграція оборонної галузі України в міжнародні системи. Цей пріоритет передбачає співпрацю України з іншими країнами у сфері безпеки та оборони, участь України у міжнародних організаціях, що займаються оборонною діяльністю. Для досягнення цього пріоритету необхідно розвивати міжнародне співробітництво в оборонній сфері, сприяти вступу України до міжнародних організацій, що займаються оборонною діяльністю.

Виконання цих пріоритетів дозволить забезпечити обороноздатність України та захист її суверенітету.

Рекомендації щодо реалізації пріоритетів державної політики розвитку оборонної галузі України

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку оборонної галузі України необхідно вжити таких заходів:

- Розробити та реалізувати комплексну програму розвитку оборонної галузі України. Ця програма повинна передбачати конкретні заходи щодо модернізації озброєння та військової техніки, розвитку оборонно-промислового комплексу, інтеграції оборонної галузі України в міжнародні системи.

- Забезпечити фінансування заходів щодо розвитку оборонної галузі України. Для цього необхідно збільшити видатки на оборону у Державному бюджеті України.

- Створити сприятливий інвестиційний клімат для розвитку оборонно-промислового комплексу. Для цього необхідно впровадити законодавчі та

організаційні зміни, спрямовані на залучення інвестицій у оборонну промисловість.

Реалізація цих заходів дозволить забезпечити ефективний розвиток оборонної галузі України та зміцнити обороноздатність країни.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами дослідження можемо зробити наступні висновки, які включати наступні ключові аспекти:

Врахування важливості оборонної галузі для забезпечення національної безпеки визначає необхідність цільового підходу при формуванні державної політики. Розробка чітких цілей та завдань сприятиме ефективнішому використанню ресурсів і досягненню стратегічних планів. Важливо враховувати оборонну політику в контексті загальнодержавної стратегії розвитку. Інтеграція оборонної галузі у всі аспекти соціально-економічного життя допомагає створити узгоджену та ефективну систему, спрямовану на досягнення національних цілей.

Формування державної політики в сфері оборони повинно враховувати баланс між забезпеченням безпеки та стимулюванням розвитку. Забезпечення високого рівня безпеки не повинно веде до відмови від соціально-економічних програм та інфраструктурних проєктів. Важливість стратегічного партнерства як елемента оборонної політики не може бути недооцінена. Взаємодія з іншими країнами, міжнародні угоди та обмін досвідом сприяють підвищенню ефективності оборонної системи.

Здатність адаптуватися до сучасних технологій і впроваджувати інновації є ключовим елементом розвитку оборонної галузі. Державна політика повинна сприяти створенню умов для досліджень та розвитку в області оборонних технологій. Забезпечення стійкості та гнучкості в оборонній галузі вимагає постійного аналізу та вдосконалення політики. Механізми адаптації до змін у геополітичному середовищі і загрозах повинні бути включені до стратегічного планування.

У висновках слід підкреслити, що ефективна державна політика у сфері оборони визначається не лише міцністю військових сил, але і розумінням глибоких взаємозв'язків між обороною, економікою, соціальним розвитком і міжнародним співробітництвом.

Можемо зробити наступні висновки: аналіз показав, що концепція розвитку сектору безпеки та оборони в Україні є системною та комплексною. Зацікавленість у всебічному покращенні включає в себе різні аспекти, від модернізації Збройних Сил до розвитку оборонно-промислового комплексу та підтримки громадянської ініціативи.

Концепція відзначається гнучкістю та здатністю адаптуватися до змін в геополітичному середовищі. Це важливо, оскільки сучасні загрози можуть змінюватися, і сектор безпеки має бути готовим до викликів різного характеру. Важливий аспект концепції – це залучення та підтримка громадськості. Забезпечення прозорості та участі громадян у процесах прийняття рішень збільшує довіру суспільства до сектору безпеки та оборони. Концепція чітко підкреслює взаємозв'язок між безпекою та розвитком. Заходи розвитку сектору безпеки не тільки зміцнюють обороноздатність країни, але й сприяють її соціальному та економічному зростанню.

Наше дослідження також підтверджує важливість міжнародного співробітництва в рамках концепції. Обмін досвідом, технологіями та спільні проекти можуть значно підсилити оборонні можливості України. Також, підкреслено необхідність взаємодії сектору безпеки та оборони з іншими сферами національної політики для досягнення загальних стратегічних цілей розвитку країни.

Узагальнюючи, ефективна концепція розвитку сектору безпеки та оборони має бути гнучкою, орієнтованою на міжнародне співробітництво та готовою відповідати на сучасні загрози, забезпечуючи національну безпеку та стабільність.

Було розглянуто пріоритети державної політики розвитку оборонної галузі України. На основі аналізу теоретичних засад формування державної політики розвитку оборонної галузі та Концепції розвитку сучасного сектору безпеки та оборони України були визначені такі пріоритети:

- Забезпечення військової безпеки України. Цей пріоритет передбачає створення сучасних збройних сил, здатних відбити будь-яку агресію проти

України. Для досягнення цього пріоритету необхідно модернізувати озброєння та військову техніку, підвищити професійну підготовку військовослужбовців.

- Розвиток оборонно-промислового комплексу. Цей пріоритет передбачає створення ефективного оборонно-промислового комплексу, здатного забезпечити потреби Збройних Сил України в озброєнні та військовій техніці. Для досягнення цього пріоритету необхідно створити конкурентоспроможне оборонне виробництво, сприяти розвитку наукових досліджень і розробок у сфері оборонної промисловості.

- Інтеграція оборонної галузі України в міжнародні системи. Цей пріоритет передбачає співпрацю України з іншими країнами у сфері безпеки та оборони, участь України у міжнародних організаціях, що займаються оборонною діяльністю. Для досягнення цього пріоритету необхідно розвивати міжнародне співробітництво в оборонній сфері, сприяти вступу України до міжнародних організацій, що займаються оборонною діяльністю.

Для реалізації пріоритетів державної політики розвитку оборонної галузі України необхідно вжити таких заходів:

- Розробити та реалізувати комплексну програму розвитку оборонної галузі України. Ця програма повинна передбачати конкретні заходи щодо модернізації озброєння та військової техніки, розвитку оборонно-промислового комплексу, інтеграції оборонної галузі України в міжнародні системи.

- Забезпечити фінансування заходів щодо розвитку оборонної галузі України. Для цього необхідно збільшити видатки на оборону у Державному бюджеті України.

- Створити сприятливий інвестиційний клімат для розвитку оборонно-промислового комплексу. Для цього необхідно впровадити законодавчі та організаційні зміни, спрямовані на залучення інвестицій у оборонну промисловість.

Реалізація цих заходів дозволить забезпечити ефективний розвиток

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ben Moores, The IHS Balance of Trade 2014 – The Changing Worldwide Defence Market. Focus on: Eastern Europe, Middle East & SubSaharan Africa [Elektronik resourse] / Ben Moores, Georgios Salapasidis, Paul Burton // IHS Aerospace, Defence & Security. 2014. – URL: <http://www.ihs.com/balanceoftrade>
2. Craig Caffrey, Defence Budgets: a Global Recalibration / Craig Caffrey, Guy Eastman, Fenella McGerty // Senior Analysts Jane's Defence Budgets, IHS Aerospace, Defence and Security. – Washington, D.C. and London, UK: 13 February 2014. 42 p.
3. SIPRI Yearbook 2020: Armaments, Disarmament and International Security Summary // Stockholm International Peace Research Institute. 2020. URL : http://www.sipri.org/yearbook/2013/files/SIPRI_YB13Summary.pdf
4. URL: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/mirotvorchist/istoriya-mirotvorchoi-diyalnosti-zbrojnii-sil-ukraini.html>.
5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>
6. Андреев С. О. Цивільний захист як напрям державної політики з питань національної безпеки: аналіз законодавчих новацій / С. О. Андреев. Стратегічні пріоритети, 2015. № 4. 96 с.
7. Андрійчук В. М. Глобалізація, інтеграція та економічна безпека України. Політика і час, 2004. № 9. 164 с.
8. Бакуменко, В. Д. Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. Київ : Вид-во УАДУ, 2000. 328 с.
9. Бодров В. Г. Трансформація економічних систем: концепції, моделі, механізми регулювання та управління : навч. посіб. / В. Г. Бодров. Київ: Вид-во УАДУ, 2002. 204 с.
10. Бэтлер А. Национальные интересы, национальная и международная безопасность. ПОЛИС. 2002. № 4. С. 146– 158.

11. Вавринчук М. П. Етнополітична безпека в системі національної безпеки України на етапі сучасного державотворення / М. П. Вавринчук. Київ: Правова єдність, 2009. 288 с.
12. Важинський Ф. Основні методи прогнозування соціально - економічного розвитку регіону / Ф. Важинський. Збірник науково-технічних праць Українського державного лісотехнічного університету. Науковий вісник, 2004. № 14. 326 с.
13. Валевський О. Л. Держава і реформи в Україні: аналіз державної політики в умовах трансформації суспільства : монографія / О. Л. Валевський. Київ: НАДУ, 2007. 217 с.
14. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія / Т. Г. Васильців. Львів: Арал, 2008. 384 с.
15. Васильців Т. Г. Формування середовища економічної безпеки підприємництва в Україні / Т. Г. Васильців, С. С. Гринкевич. Економічний часопис XXI, 2015. №3. 96 с.
16. Гончаренко О. М. Пріоритети та засади формування інтегральної стратегії національної безпеки на перспективу. Стратегічна панорама, 2004. № 1. 67 с.
17. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. К. : НІСД, 2010. – 288 с.
18. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята 16.07.1990. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55>.
19. Дмитренко М. Національна безпека України: проблеми і головні загрози. Дзеркало тижня, 2006. 36 с.
20. Кайгородцев А. Ф. Теоретичні аспекти стратегії національної безпеки: Навч. посіб. Київ: Юмана, 2002. 144 с.
21. Ковальський В., Маначинський О. Національні інтереси: загрози та їх нейтралізація / за ред. В. Ковальського. Київ: Віче, 2020. 127с.

22. Конституційне право України: Підручник / за ред. В. Ф. Погорілка. Київ: Наукова думка, 2003. 732 с.
23. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
24. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016.
25. Ліпкан В. А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України. Київ: Текст, 2003. 600 с.
26. Малахов, В. С. Мировое военное производство и основные расходы на его содержание в контексте глобального финансового кризиса. Научный журнал КубГАУ. 2012. №84(10). – URL : <http://ej.kubagro.ru/2012/10/pdf/70.pdf>
27. Офіційний сайт Міністерства оборони України. Історія миротворчої діяльності Збройних Сил України.
28. Офіційний сайт Організації Північноатлантичного Договору НАТО. Лекція 5: Країни, що зазнали і зазнають кризи державної влади. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natolive/opinions_84767.htm.
29. Петренко Г.В. Державне управління національною безпекою України : монографія / Г. В. Петренко. Київ : НАДУ, 2007. 308 с.
30. Про національну безпеку України: Закон України від 15.08.2020 р. № 2469-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
31. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>.
32. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>.
33. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 11.01.2019р. №183/98-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>.
34. Руснак І. С. Національна безпека та підвищення обороноздатності України в контексті нових викликів і загроз : стратегічна панорама / І. С. Руснак, В. В. Хижняк, 2015. № 1. 84 с.

35. Сардак С. Механізм управління соціально-економічною системою. Європейський вектор економічного розвитку. / С. Сардак, 2010. № 1 (8). 201 с.
36. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади). Київ : НАДУ, 2011. 730 с.
37. Стратегія національної безпеки України: Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. 71 URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення 20.09.2023)
38. Тертична В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. Київ: Основи, 2002. 750 с. 72
39. Ткаченко В. І., Смірнов Є. Б., Астахов О. О. Шляхи формування системи забезпечення національної безпеки. URL: www.hups.mil.gov.ua>article>zhups_2015_2_3
40. Україна. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – URL: www.ukrstat.gov.ua.
41. Україна. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – URL: www.minfin.com.ua.